Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXV. No. 163. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 21-го ЛИПНЯ 1978 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JULY 21, 1978 No. 163. VOL. LXXXV.

Василь Кобіто, видатний союзовий діяч, згинув в автомобільному випадку

Ром, Н.Й.(в.з.) — У четвер, 6-го липня 1978 року вечором, тут помер трагічною смертю, убитий в автовій аварії на шляху 49 в околиці Рому біля Нового Лондону на 56-му році життя св. п. Василь (Росел) Кобіто, секретар 121 Відділу УНСоюзу в Ром, Н. Й. Св. п. Василь Кобіто загинув під час праці, ідучи відвідати своїх членів та доручити їм дивідендові чеки УНСоюзу. В часі катастрофи був з ним 15-літній син, який був поконтужений.

Покійний осиротив дружину, 5-ро дітей і сестру. Чотири місяці тому він похоронив брата, який помер на недугу рака.

Св. п. Василь Кобіто включився в українське життя вже у старшому віці і неначе хотів наздігнати втрачений час молодого життя. У останній декаді він був всюди, де тільки треба було української руки в ромській громаді, а головно в УНСоюзі. У останніх роках він побивав рекорд поміж союзовими діячами в Америці і Канаді в організованні нових членів, з чого наша ютицько-сиракюзька союзова Округа була горда і протягом ряду років одержувала бонуси за виконання квоти у приєднуванні нових членів, власне завдяки покійному Василеві Кобітові.

Св. п. Василь Кобіто

Тим то не тільки ромська громада, але й УНСоюз втратили в особі покійного Василя великого українського і союзового патріота. В останньому часі він мріяв поїхати в Україну, щоб ближче познайомитися з тамошнім життям і буттям, а головно відвідати село Зелену в Бучацькому повіті, де його батьки народилися.

Парастас в неділю, 9-го липня і похоронні обряди в понеділок 10-го липня 1978 року відслужив о. крилошанин Богдан Смик. На парастасі прощав покійного від Головного Уряду УНСоюзу почесний його член Володимир Запаранюк, а під час поминків прощав д-р Мирон Ткач від ютицько-сиракюзької союзової Округи.

Д-р Л. Романків доповідав на Конференції електронних мікроструктур

В днях 26-30 червня, ц.р. відбулася у Wolfboro, N.H. конференція на тему: будова електронних мікроструктур (electronic microstructure fabrication), в якій брало участь 100 провідних науковців Америки. Вони заступали індустріяльні дослідчі лябораторії, університети та державні дослідчо-наукові інституції. Конференція відбулася як одна із серій „Gordon Research Conferences", які відбуваються раз на два роки у різних ділянках технологічних наук. Ціллю цієї Gordon Research Conference було перевірити рівень здобутих осягів за останніх два роки у найбільш заавансованих дослідчих лябораторіях у різних ділянках, зв'язаних із конструюванням мікроелектронних пристроїв, уживаних у компюторах та інших електронних машинах, і при вільній виміні думок розглянути різні можливості на майбутнє.

Цьогорічна конференція включала 20 півторигодинних доповідей запрошених доповідачів з тематикою оптичної, електронної та рентґенної мікролітографії фізики, хемії та електрохемії, зв'язаної із конструюванням мікроструктур. Електрохемія була вперше влучена в тематику, як нова ділянка для розглянення можливостей, які вона дає у модерній мікроелектроніці.

Гостинним доповідачем на цю тему був д-р Любомир Романків науковий працівник та керівник відділу дослідів над будовою мікроструктур при дослідчій лябораторії T. J. Watson Research Center фірми IBM, у Yorktown Hights, N.Y. Д-р Романків уже ряд років із своїми співпрацівниками веде дослідчі роботи, зв'язані із застосуванням електрохемії у мікроелектроніці і є одним з піонерів у цій ділянці. На підставі ряду прикладів, які він опрацював із своїми співробітниками, д-р Романків вказав на величезні можливості, які відкриває електрохемія у конструюванні електронних пристроїв. Мікроструктури лише кількасоток атомів в прорізі, які по сьогодні уважались майже не до здійснення, стають можливими, вживаючи технологію електрохемії та рентґенної літографії, опрацьовані д-ром Романковим та його співробітниками. З огляду на відкриті нові можливості, які були подані прикладами, доповідь викликала велике зацікавлення та жваві дискусії. Конференція рішила на майбутнє присвячувати постійну увагу застосування електрохемії у мікроелектроніці.

Д-р Любомир Романків є членом 174 Відділу УНС.

Михайло Копцюх пожертвував 54,000 долярів на церкву в потребі

Міннеаполіс, Мінн. — Михайло Копцюх, член 385-го Відділу Українського Народного Союзу, пожертвував 54,000 долярів на „Церкву в потребі", пересилаючи їх Блаженнішому Патріярхові Йосифові в Римі, — інформує секретар Відділу інж. Ярослав Карпяк.

Михайло Копцюх, народжений в Тернополі, в Україні, в 1910-му році, належить до новіших українських поселенців у цій країні, а свою княжу пожертву на „Церкву в потребі" склав із важко запрацьованого гроша. У відповідь та дякуючи за цей дар, Блаженніший патріярх Йосиф у листі до жертводавця м. і. пише: „За ввесь час мого побуту в Римі від часу освободження аж до сьогодні, Ви перші і покищо одинокі, жертвували великодушно таку велику суму на „Церкву в потребі". Вже попередні Ваші дари були доказом Вашої сильної любови до своєї рідної Церкви і подивугідної жертвенности для неї. А ця остання жертва справді глибоко зворушує і я сердечно Вам дякую та рівночасно заношу гарячі мольби до Всевишнього, щоб винагородив Вас своїми щедрими дарами, природними і надприродними, перед усім довгим і добрим здоров'ям..."

КАРТЕР ПРИПИНИВ ПРОДАЖ КОМП'ЮТЕРІВ МОСКВІ У ВІДПЛАТУ ЗА ЗАСУД ДИСИДЕНТІВ

Вашінґтон. — Речники Білого Дому у вівторок, 18-го липня, повідомили, що президент Джіммі Картер, реаґуючи на недавні засуди совєтських дисидентів Анатолія Щаранського, Александра Ґінзбурґа та Вікбораса Петкуса, вирішив уневажнити запляновнаний продаж комп'ютора „Юнівек" совєтському пресовому аґентству ТАСС та вирішив привернути урядову контролю над всіми майбутніми продажами американської апаратури для видобування нафтової ропи Совєтському Союзові. Таким чином, остаточне рішення, чи продавати Москві згадану апаратуру відтепер знову буде в руках Білого Дому, точніше самого президента ЗСА, як це було перед 1969-им роком, коли Конґрес зліквідував обмеження на продаж цих інструментів Москві.

З урядових джерел інформують, що рішення президента Картера щодо привернення урядової контролі над продажем апаратури для видобування нафтової ропи не означає, що Білий Дім уже тепер вирішив припинити всі майбутні продажі, а тільки має на меті дати Президентові повновласті в майбутньому „відповідно реагувати на совєтські акції". Коментатори вказують, що це важлива зміна у політиці Вашінґтону відносно Москви, бо має за ціль скріпити спроможність ЗСА „впливати на діяльність совєтських властей" в різних ділянках, тобто не тільки відносно інакомислячих.

Відтепер Президент, у порозумінні з Департаментом торгівлі, матиме право розглядати кожний заплянований продаж американських інструментів чи апаратури Совєтському Союзові і вирішувати чи дане технологічне знаряддя продавати Москві, чи ні. Передбачають, що ще цього тижня Президент вирішить чи корпорація „Дрессер Індустріс" з Далласу, Тексас, може продати Москві апаратуру для видобування нафти, вартости 144 мільйонів долярів. Департамент торгівлі вже раніше дав згоду на цей продаж, але тепер остаточне рішення буде в руках президента Картера.

Коментатори вказують, що Совєтський Союз конечно потребує різних американських апаратів для видобування нафтової ропи і не може одержати їх в будьякій іншій країні. З уваги на те, становище уряду ЗСА у переговорах із совєтськими властями відтепер буде сильніше — зазначують політичні аналітики.

Протягом останніх 18 місяців Москва вже закупила в ЗСА велику кількість апаратів для нафтової індустрії, вартости 540 мільйонів долярів, і протягом наступних 3-ох років правдоподібно захоче закупити додаткову апаратуру за приблизно один більйон долярів. Однак, відтепер остаточні рішення відносно всіх майбутніх продажів цих інструментів будуть в руках Президента.

Коментатори вказують, що президент Картер правдоподібно послухав порад д-ра Збіґнєва Бжезінського, головного свого дорадника для справ крайової безпеки, і секретаря енерґетики Джеймса Шлесінджера, які вважають, що Білий Дім таки повинен пов'язувати питання американсько-совєтської торгівлі зі станом прав людини у Совєтському Союзі, зокрема з переслідуванням дисидентів. Натомість державний секретар Сайрус Венс і секретар торгівлі Хурніта Крепс противляться будь-якому „пов'язанню". Виглядає, що під сучасну пору перемогла концепція Бжезінського і Шлесінджера.

Ратифіковано Американський Договір щодо прав людини

Вашінґтон. — У вівторок, 18-го липня, Гренейда, найменша самостійна держава в Західній Півкулі, стала 11-ою з черги країною, яка формально ратифікувала Американський Договір щодо прав людини, що його в Організація Американських Держав (ОАД), але який не ввійшов в силу аж до минулого вівтірка, бо треба було, щоб саме 11 із усіх членів ОАД ратифікували його.

Ратифікація Ґрейнедою, яка є островом і має всього 100,000 населення, означає, що тепер може розпочати свою діяльність Міжамериканський Суд щодо прав людини, який складатиметься із 7-ох суддів, що їх вибиратиме Генеральна Асамблея ОАД. Судді діятимуть незалежно від урядів країн, з яких походять, і засідатимуть принаймні протягом 10 днів кожного року, щоб розглядати справи, які зв'язані зі станом прав людини в країнах Західньої Півкулі. Ратифікація також скріплює повновласті вже існуючої Міжамериканської Комісії щодо прав людини.

ЗСА та сім інших членів ОАД вже підписали згаданий Договір, але ще формально не ратифікували його. Президент Джіммі Картер підписав цей договір 1-го червня 1977-го року, але Сенат ще досі не перевів голосування над ратифікацією.

Совєти обіцяють Заходові співпрацю в поборюванні тероризму

Бонн, Західня Німеччина. — Деякі европейські газети інформують, що Совєтський Союз тихцем погодився співпрацювати зі західніми державами в поборюванні тероризму, прийшовши мабуть до переконання, що активність терористичних груп тяжко контролювати. Західні туристи підтверджують, що вони, відвідуючи країни Східньої Европи, бачили розклеєні фотознімки терористів, за якими пошукує влада. Недавно ще терористи почували себе цілком безпечними в комуністичних країнах, від яких вони одержували зброю, а також знання у спеціяльно зорганізованих вишкільних закладах Чехо-Словаччини. Недавно були заарештовані також чотири західньонімецькі терористи в Юґославії, які ще й досі перебувають в юґославських в'язницях, бо тітовський режим вимагає в заміну від Західньої Німеччини видачі хорватських націоналістів, які користуються правом політичного азилю в Західній Німеччині. Інакше поступили болгарські поліційні чинники: вони дозволили урядовцям західньонімецької тайної поліції брати участь в пошуках за терористами, а коли їх знайдено, Болгарія передала всіх Західній Німеччині без жадних передумов. Пізніше стало відомо, що болгарські поліційні чинники поступили так за порадами з Москви. Німецька газета „Ді Вельт" твердить, що така співпраця в поборюванні тероризму в Европі напевно спричиниться до стабілізації життя в тих країнах, у яких найбільше діяли терористичні групи.

СОВЄТИ ЗАСУДИЛИ ДВОХ АМЕРИКАНСЬКИХ КОРЕСПОНДЕНТІВ

Москва. — У вівторок, 18-го липня ц. р., тут таки відбувся суд над двома американськими кореспондентами — Креґом Вітнієм з „Ню Йорк Таймсу" і Геролдом Пайпером з „Балтимор Сан", яким совєтська прокуратура закинула „наклеп" на Державний Комітет совєтського телебачення і радіо та обиду співробітників цих установ. Як уже раніше інформовано, совєтські чинники точніше згаданий Комітет, оскаржили згаданих двох американських журналістів за образу і „наклеп" на державні установи при переданні ними звідомлення з Тбілісі, Грузинська ССР, коли там відбувався політичний процес над грузинським дисидентом і членом Грузинської Гельсінкської Групи Звіядом Гамсакурдією. „Наклеп" полягав в тому, що Вітні і Пайпер, покликаючись на інформації родини і знайомих Гамсакурдії, які після процесу відвідували засудженого у в'язниці, писали, що „покаянна заява" Гамсакурдії була сфабрикована органами КҐБ і совєтським телебаченням, яке поширило цю заяву в цілому СССР. Вітні і Пайпер, з'явившись три тижні тому перед суддею Левом Алмазовим, заперечили свою вину, вказуючи, що вони цитували тільки слова інших осіб і не висловлювали власної опінії. В часі другого переслухання обидва кореспонденти заперечили юрисдикцію совєтського суду над американськими виданнями, для яких Вітні і Пайпер працюють, і відмовились вуд участи в процесі. З огляду на літні вакації, обидва кореспонденти виїхали опісля до ЗСА, де досі перебувають. Суд над ними 18-го липня відбувався без їхньої участи, але згідно з совєтським кримінальним правом, особи яких судять за цивільні проступки, не мусять бути фізично присутніми на розправі.

Процес, на який допущено закордонних кореспондентів, був фільмований совєтським телебаченням. Суддя Алмазов, вислухавши останнього слова прокуратора Ґеорґія Скаредова, який підносив справу евентуального „видворення" Вітнія і Пайпера з Совєтського Союзу, виніс вирок, що обидва кореспонденти мусять заплатити судові витрати у висоті 1.647 долярів кожний і до п'ять днів надрукувати в совєтській або американській пресі відкликання їхнього ранішого твердження. Скаредов, цитуючи твердження совєтського аґентства „Новості", заявив, що „людина, яка виливає бочку чорної фарби на закордонну країну, є спекулятивним журналістом і безвідповідальною особою".

Звіяд Гамсакурдія

Найбільш драматичним моментом в часі тривання процесу, була поява в суді грузинського дисидента Звіяда Гамсакурдії, якого, ненадійно для приявних, увели на залю озброєні поліцисти. Як відомо, Гамсакурдія був дуже активним в Грузинському дисидентському русі, проповідував відірваність Грузії від СССР і створення самостійної грузинської республіки. Він також раніше натякав, що його славного батька любленого в Грузії письменника Константина Гамсакурдію замордувало КҐБ і в тому часі він закликав уряди З'єднаних Стейтів Америки й інших західніх держав поцікавитись долею грузинського народу та закликав ЗСА до відкритої інтервенції в користь грузинської самостійности. На суді Звіяд Гамсакурдія все це заперечив, бо такі ідеї, мовляв, навіть не приходили йому до голови, а на запитання судді Алмазова чому американські кореспонденти писали, що його покаянна заява є сфабрикованою, Гамсакурдія відповів, що писали вони мабуть для викликання сензації на Заході. На суді ще раз висвітлено фільмову плівку зі заявою Гамсакурдії, в якій він „кається за вчинений ним „злочин" і приймає засуд, як „справедливу кару". Інший совєтський свідок на процесі, Віктор Любовцев, редактор телевізійної програми „Врем'я", яка передавала „покаянну заяву" Гамсакурдії, оспорював твердження Вітнія і Пайпера про юристдикцію, кажучи, що „Ню Йорк Таймс" практично можна купити в кожному більшому совєтському готелі і його читають також совєтські громадяни.

У міжчасі Державний департамент ЗСА покликав до Вашінґтону речників совєтського аґентства ТАСС, мабуть у пов'язанні з процесом в Москві, а видавці „Ню Йорк Таймсу" і „Балтимор Сан" відмовились від надрукування відкликання репортажів своїх кореспондентів.

Поновились розмови про виміну Щаранського за совєтських шпигунів

Західній Берлін. — В Берліні, а також в багатьох европейських країнах знову голосно заговорили про можливість виміни недавно засудженого на московському політичному процесі Анатолія Щаранського за совєтських шпигунів, які перебувають під слідством в З'єднаних Стейтах Америки. Берлінські газети твердять, що справою виміни займається східньоберлінський адвокат Вольфґанґ Фоґель, який допомагав при попередніх вимінах політичних в'язнів і домігся звілнення американця східньонімецьким режимом, совєтського громадянина з в'язниці в ЗСА й ізраїльтянина з концтабору в Мозамбіку. Фоґель у розмові з журналістами відмовився коментувати цю справу і відповідати на запити чи він займається виміним процесом. Розмовляючи з кореспондентами телефоном, Фоґель заявив, що він познайомлений зі спарвою Щаранського і зі слухами, що ЗСА хочуть його виміняти за совєтських громадян, працівників ОН, яким закидають шпигунство в користь СССР. „Ви знаєте, — заявив Фоґель, — я як правник не можу інформувати вас про леґальні справи".

У міжчасі стало відомо, що совєтські чинники дозволили мамі Щаранського Іді Мілґром відвідати сина у в'язниці і вона розмовляла з ним 25 хвилин в присутності в'язничого сторожа, який звертав їй увагу, щоб вона нічого не згадувала у розмові з сином про недавній процес і його справу. Щаранський однак не звертав уваги на перестерогу сторожа і заявив матері, що його суд був побудований на брехні та фальшивих документах, представлених судові прокуратурою. Мама натомість поінформувала сина, що його дружина Авіталь Щаранська тепер перебуває в ЗСА і намагається знайти піддержку для його звільнення з в'язниці.

СНЄГІРЬОВУ ЗАГРОЖУЄ СМЕРТЬ У ТЮРЕМНІЙ ЛІКАРНІ

Ню Йорк. (Пресова Служба ЗП УГВР). — Згідно з найновішими вістками з України, Гелій Снєгірьов знаходиться у дуже критичному стані у КҐБівському тюремному шпиталі в Києві. Є серйозні побоювання про його майбутнє.

Усе почалося ще в березні ц. р., коли йому робили операцію хребетного стовпа. Органи КҐБ використали цю нагоду для провокації. Вони виготовили „покаянну заяву" і рукою Снєгірьова її підписали в час, коли він був напівпритомний. Цю здогадну його заяву вони проголосили в пресі 1 і 2 квітня ц. р., п. н. „Соромлюсь і засуджую".

Дізнавшись після операції про це насильство над собою, Снєгірьов гостро запротестував і проголосив голодівку, яка тривала 15 днів. Від самого початку його штучно годували і в наслідок поранень стравоходу та ускладнень, пов'язаних з голодівкою, Снєгірьов важко захворів і тепер дослівно догоряє.

Дружина Снєгірьова, яку допустили до нього на короткий час після операції (і тоді він заперечив підписання покаянної заяви), постійно домагається побачення з ним, але їй не дозволяють. Усі домагання осудити фальшивку КҐБ та вияснити цю справу — зустрічаються з погрозами. Крім цього КҐБ поширює різні „дикі вістки" та наклепи на Снєгірьова, мовляв, „він дійсно заломився, підписав правду", „його за це осудили його приятелі" і т. п.

Євген Снєгірьов

Як відомо, фальшивку КҐБ про „покаяння" Снєгірьова перша розкрила Оксана Мешко, яка ще 17 квітня ц. р., вияснила цю справу перед чужинецькими кореспондентами в Москві.

В Україні вийшло друге число „Інформаційного бюлетеню" Української Гельсінкської групи, в якому є подані матеріяли про найновіші репресії в Україні.

ТИХОМУ ЗАКИДАЛИ ЗБЕРІГАННЯ „НАЦІОНАЛІСТИЧНИХ ДОКУМЕНТІВ"

Ню Йорк. (Пресова Служба ЗП УГВР). — Ще перед арештом члена Української Гельсінкської групи Олекси Тихого, 4-го лютого 1977 року і засуду 30 жовтня того ж року, його постійно переслідували органи КҐБ. Свідченням цього є два документи самвидаву, які передаємо в цілості. Перший — це повідомлення Прокуратури Донецької области з 18 серпня 1976 року, другий — це заява Тихого до голови Донецького обласного суду з 31 серпня 1976 року.

„Прокуратура Донецької области
18 серпня 1976 року
13/738976
Гр-ну Тихому Олексію Івановичу, Донецька область, Костянтинівський р-н, хутір Іжевка

Повідомляємо, що Ваша скарга про буцім то незаконні дії працівників УВС (Управління внутрішніх справ) і КҐБ, розглянена Донецькою обласною прокуратурою.

Перевіривши справу, з'ясовано, що висунуті Вами претенсії є неістотні і тенденційні. Сконфісковані у Вас документи є націоналістичного і наклепницького змісту й не підлягають поверненню. За виготовлення і розповсюдження наведених документів було Вам дане офіційне попередження, протокол якого Ви підписали.

Обласна прокуратура в діях робітників УВС і КҐБ не бачить порушення законів і тому Вашої скарги не можемо прийняти.

Заступник прокурора Донецької области, старший радний юстиції — Н. Д. Ворона".

„Голові Донецького Обласного суду
від Тихого Олексія Івановича, Донецька область, Костянтинівський р-н, хутір Іжевка

Заява

15 червня 1976 року мене затримав капітан міліції Омельчук. Старший лейтенант Петров пред'явив обвинувачення в обкраданні маґазина ч. 7. Я заявляю, що ніколи ніяких маґазинів не обкрадав і 24-25 березня знаходився у Москві. Не дивлячись на це, капітан Омельчук виписав постанову на обшук, яку безпідставно санкціонував прокурор Костянтинівського району Вінник.

Обшук проводили з порушенням законів, читали мої листи, статті, праці, що не мали ніякого відношення до обікраденого маґазину. Лейтенант Куценко брав участь в обшуку без пред'явлення документу.

Після обшуку без санкції прокурора конфіскували багато моїх матеріялів (див. копію протоколу обшуку). Своїми діями нижченазвані особи заподіяли мені моральні та матеріяльні збитки, шкоду здоров'ю.

19 червня мені повернули три книги, дві лупи та папку з вирізками з газет. У цей же день підполковник КҐБ Мельников В. О. виписав попередження, згідно якого конфісковані в мене речі та матеріяли кваліфіковані як злочинні, а друкарська машинка та чистий папір як знаряддя скоєння злочину.

16 липня мені привезли друкарську машинку, чистий та копіювальний папір.

Органи прокуратури, до яких я звертався, ніяких мір не приймають.

Прошу розглянути справу в судовому засіданні, повернути всі мої матеріяли, скасувати, як безпідставне та протизаконне, попередження підполковника Мельникова та покарати п-ка КҐБ Мельникова В. О., в. о. Констянтинівського міськвідділу МВС Мельника, чергового по відділу майора Яковенка, капітана Омельчука та лейтенанта Куценка за порушення Конституції УРСР та СРСР, процесуального кодексу.

31 серпня 1976 року

О. Тихий

Додається: 1. Копія протоколу обшуку; 2. Копія скарги голові КҐБ".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Рятуймо Лук'яненка!

Пресові агенства Ройтерс і Ассосіейтед Пресс повідомили на початку цього тижня, відкликаючись на дисидентські джерела, що в маленькому містечку Городня, яке лежить 50 кілометрів на північ від Чернігова, приблизно 25 кілометрів від кордонів Російської СФСР, розпочався новий спектакль совєтського судівництва, тим разом над членом Української громадської групи сприяння виконанню Гельсінкських угод, правником по фаху, 51-річним Левком Лук'яненком, який являється вже п'ятим з черги членом тієї Групи, що їх органи КҐБ заарештували і засудили на протязі останніх двох років. Попередниками Лук'яненка, якого, до речі, судять уже вдруге, бо він раніше вже відбув 15 років ув'язнення за членство в Робітничо-Селянській Спілці і вийшов з ув'язнення тільки в 1976 році, були Микола Руденко, Олексій Тихий, Мирослав Маринович і Микола Матусевич, а також шостий член Групи Петро Вінс, який приєднався до Київської Групи тільки в 1977 році.

Суд над Лук'яненком розпочався таки зразу після московського, калузького і вільнюського політичних процесів над Анатолієм Щаранським, Александром Ґінзбурґом і Вікторасом Петкусом. Це виразно вказує на інтенцію комуно-московських верховодів за всяку ціну зламати дисидентський рух в Совєтському Союзі і знешкідливити роботу Гельсінкських Груп, головно в національних республіках, які все проявляли відосередні тенденції і пов'язували свою працю в Гельсінкських Групах з боротьбою за національні права, а навіть з виходом з ,,федерації'' та створення самостійних незалежних держав.

З раніших самвидавних матеріялів відомо, що безпосередньо після ув'язнення Лук'яненка в половині грудня 1977 р. шість членів Української Гельсінкської Групи вислали були звернення в його обороні до Белґрадської конференції, а їх прохання підтримали дев'ять інших діячів руху опору в СССР. У зверненні, між іншим, говорилося, що КГБ і совєтська прокуратура напевно використовуватиме звернення Лук'яненка до Верховної Ради в справі його виїзду з СССР та інші його заяви, а також зфабриковані в ляборатоpiях КГБ свідчення про його ,,антисовєтські висловлювання'', хоч Лук'яненко перебував тільки два роки на волі під стислою контролею міліції і КГБ після 15-річного ув'язнення за свої думки і юридичні міркування про право України на самовизначення, також гарантоване паперовою совєтською конституцією.

Українці на поселеннях у країнах вільного світу повинні всіми силами та засобами організувати оборону Левка Лук'яненка. Зокрема велика зорганізована українська громада в З'єднаних Стейтах Америки і Канади повинна негайно почати і повести великі акції в обороні Лук'яненка та домагатися від своїх урядів і парляментаристів інтервенції в його справі, подібно, як це вчинили уряди ЗСА та інших демократичних країн в обороні Анатолія Щаранського, Александра Ґінзбурга і Вікторaса Петкуса.

Вершинна економічна конференція

Остання річна вершинна економічна конференція, в якій брали участь провідники сімох індустріяльних потуг вільного світу, проходила в Бонні, але аналітики вважають, що ключ до розв'язки головних економічних проблем демократичного бльоку лежить більше в руках Вашінгтону, бо постійний міжнародний торговельний дефіцит ЗСА, спричинений головним чином надмірними імпортами нафтової ропи, становив і далі становить головну перешкоду на шляху до ліквідації економічних проблем Заходу.

Американський міжнародний торговельний дефіцит не тільки послаблює економічну силу ЗСА та спричинює постійний занепад вартости американського доляра на світових ринках, але також підкопує довір'я інших держав вільного світу до спроможности Америки розв'язати свої економічні та фінансові клопоти, а такий брак довір'я має дуже від'ємний вплив на економічну стабільність цілого вільного світу.

Щоб зліквідувати це недовір'я і привернути балянс чи навіть запевнити надвишку в міжнародній торгівлі ЗСА, президент Джіммі Картер на боннській конференції обіцяв, що Америка застосує програму заощадження пального і зменшить імпорт нафтової ропи, що повинно також спричинитися до піднесення вартости американського доляра на світових ринках.

Однак, як відмітили учасники боннської конференції, Америка не спроможна самочинно розв'язати економічних проблем вільного світу; для того потрібно співпраці всіх демократичних країн. Тому власне у Бонні вирішено, що Японія та Західня Німеччина теж повинні відіграти важливу ролю у розв'язці тих проблем.

Америка зобов'язалася розв'язати свою енерґетичну проблему, а уряди Японії та Західньої Німеччини обіцяли приспішити економічний розвиток їхніх країн, що повинно спричинитися до збільшення імпортів різних продуктів із ЗСА та інших країн вільного світу, як теж обіцяли зменшити свої експорти.

Треба надіятися, що Конґрес ЗСА нарешті схвалить енерґетичну програму, а уряди Західньої Німеччини та Японії не тільки приспішать економічний розвиток їхніх країн, але також перестануть застосовувати подвійне мірило в торгівлі з Америкою. Токіо і Бонн досі вимагали, щоб Вашінгтон не підвищував мит на японські та німецькі продукти, але в той самий час встановляли різні перешкоди для продажу американських продуктів, зокрема сільсько-господарських, у їхніх країнах. Західня Німеччина і Японія, які протягом останніх кількох років мали надвишку на відтинку міжнародної торгівлі, повинні значно збільшити імпорти з тих країн вільного світу, зокрема з Америки, які постійно мають торговельні дефіцити, чи ще вповні не позбулися залишків недавньої економічної рецесії.

Для розв'язки економічних проблем вільного світу треба співпраці всіх країн, зокрема сімох індустріяльних потуг, провідники яких недавно брали участь в останній вершинній конференції в Бонні, навіть якщо б поодинокі країни мусіли погодитися на дещо невигідні для них компроміси. Економічна сила і стабільність вільного світу — це запорука, що не послабне й оборонна військова спроможність демократичного табору в обличчі загрози з боку агресивно-імперіялістичного Совєтського Союзу.

Ігор Кий*

УКРАЇНА Й ЕМІҐРАЦІЯ

На так зв. ,,Вызов'' мого свояка в Запоріжжі я відвідав Чернівці, Львів, Київ, Запоріжжя і Мелітополь. ,,Свояки'' — це в більшості мої друзі, з якими я відбував 10 років совєтської тюрми і лагеря. Отже ті, що враз з ними я пережив копальні міді в Джезказгані і шахти в Караганді, многі передали свої постуляти нашій громаді у вільнім світі. До тих, уже геть старших людей, треба додати споре число молоді, з якою говорив у Чернівцях, Львові, Запоріжжі...

Всенький наш нарід є досі таким самим, яким був: працьовитий, християнський, гостинний і...сумний. Говорить і пише засміченою мовою, бо начальство всіх ступенів того вимагає. Від ґенерацій, які збираються змінити нас порохнявих, я почув категоричне, що вони, сини і внуки тих, що згинули або втратили своє здоров'я на Півночі, твердо переконані, що їхні діти і батьки не були кримінальні злочинці, ані не зрадили свою батьківщину Україну. Нова ґенерація над Дніпром не глядить на Київ, але на Львів, Луцьк і Ужгород й Івано-Франківське. Звідти, від тієї молоді, черпають практику і надію. Одначе, позбутися своїми силами вічно голодних і крикливих москалів та їхніх прислужників нарід не може, бо за 60 років окупант виховав собі кріпку армію донощиків-сексотів. Тим засмітив суспільне життя і утруднив потрібне спілкування. Але ввесь нарід кріпко ненавидить москалів як коросту, при тім боїться наступної війни. Всю свою надію на визволення кладе на еміґрацію.

Для України наша еміґрація, це немов той казковий ясний королевич, немов той Довбуш, який в підземеллі чекає на слушний час, щоб прийти і визволити нарід свій від чужаків. Не знають, не відають наші люди, що наша еміґрація має між собою навіть москво— та совєтофілів та що розсварена та еміґрація аж на ножі!

Передають до вас усіх своє велике здивування, як то, що нова еміґрація досі собі в світі не здобула такого впливу, який мають московські дисиденти!

Нехай від 1948 до 1958 року пристосовувалися до нових обставин, вчилися мов, але як то, що досі не здобули впливу на радіостанції ,,Свобідна Европа'', ,,Німецька Хвиля'', Шведське радіо і ББС, щоби ті станції висилали повноцінні програми в українській мові!

Українська людина надзвичайно цікавиться подіями у світі, також в освітленні того другого боку. Отже, коли та людина раненько візьме до постелі транзисторне радіо, або візьме його зі собою в поле, то бажає почути об'єктивний репортаж про всі світові події і добрий, розумний коментар, все в своїй рідній мові, як то нині мають і малі, незначні племена. Одначе, того українського висилання, на ганьбу культурного світу, нема! І наш чоловік каже: ,,Продали капіталісти Україну п'яному Льонькові (Леонід Брежнєв) геть з патрохами''.

Коли я розповідав нашим молодим інтелігентам про наш Гарвард, про українські катедри при канадських високих школах, про численні кадри висококваліфікованої молодої інтелігенції, про наші видавництва, про будову все нових церков, вони знеохочено-розчаровано махали руками. На підставі того, що побачив і почув в поневоленій соборній Україні, побажання нашого народу на Батьківщині можна б звести до таких головних стверджень і постулятів: Гарвардські та інші наші ерудити із-за океанів не прийдуть в Україну нам допомагати. Вона для них цивілізаційно відстала. Ті вчені, а напевно їхні діти, утопляться в американському морі. А церкви ті за 15-20 років будуть показувати туристам як екзотику...

Україна є над Дніпром, Дністром, Прутом, Черемошем і Ужом. Якщо звідти не буде світити українське сонце, еміґрація цілком природно зів'яне.

Ми також маємо висококваліфіковані кадри технічних та інших спеціялістів. Вони проходять тяжку практику на Ангарі, Брянську, Балії. Щоби устояти, мусять більше і ліпше працювати чим москалі.

І письменників і видавництва будемо мати!

Нам треба, ми просимо, щоби вся українська еміґрація як один чоловік стала на барикади боротьби. Нам треба, щоби тісно об'єднана еміґрація усіх континентів на ввесь голос підняла справу української незалежности! Щоби демонстрували, кричали, писали безперестанно! Хай вимагають від західніх політиків, щоб ті освоїли собі українське питання. Україна в Европі? Треба для України отворити двері до редакцій, вхід до радіостанцій. Щоби українці з тих ,,Вільних Европ'', ,,Німецьких Хвиль'', ББС та інших на повний голос заговорили по-українськи! Так, як нині говорять поляки, румуни, болгари, чехи, прибалтійські народи. І то не так — раз, два і все! Але постійно, вдень і вночі! Хай наші молоді ровесники на Заході, які прекрасно володіють світовими мовами, заговорять тими мовами про Україну по радіо.

Тоді і наші нинішні малороси, прихвостні, міщани і українські жиди, які дуже алергічні на все українське, скоренько змінять своє обличчя: українські міста заговорять по-українськи. А то буде перший етап до самостійности.

Бо: гордо у еміґрантів звучить ,,Українська нація''. Одначе, що то таке нація? Збір, собор, колектив людей зі спільною історією, зі специфічними спільними звичаями і обрядами, зі спільною мовою і територією.

Так тут, браття, спускаймося на дно! На ввесь світ безперервно кричімо: ґвалт, мордують нас! Релігія, обряди і звичаї ми дали собі знищити. Нашу рідну мову ми самі собі паскудимо! Гарвард, енциклопедія українознавства, храми і церкви по чужих континентах, це душевний онанізм, якщо не буде українського Києва! Нині треба зубами міцно вчепитися за історію і не допустити до геноциду! Кричіть безперестанно до парляментів, до редакцій, кричіть до вулиць, не допустіть, щоб зникла велика нація, яка досі ще і не жила повноправним державним життям!

* ІГОР КИЙ, автор цієї статті, це один з давніх і довірених кореспондентів ,,Свободи'', початково, після Другої світової війни, з України, й опісля з одної із сусідніх сателітних країн. Його довга мовчанка і перерва в дописах була спричинена незалежними від нього ,,обставинами''.

Ольга Кузьмович

IT'S FUN TO BE UKRAINIAN!

Гарвард вітає мене соняшним теплим днем і таким самим теплим усміхом вітає пані Уляна Пасічник, на тендітних плечах якої спочиває координація Літніх Курсів Українiстики. До її обов'язків належить не лише бути зв'язковим поміж Гарвардським Університетом, Українським Науковим Інститутом і Фондом Катедр Українознавства, але також слідкувати за програмою цього місяця і за усіми доповідями і зайняттями, які заплановані поруч самих курсів.

Тому ми з пані Уляною відбули неодну розмову телефоном, щоб устійнити день і час моєї доповіді на тему української преси. І ось прийшов цей ,,історичний'' липневий день. Ми ідемо соняшними стежками Гарвардського Університету і Уляна показує, де поодинокі курси приміщені, а я стараюся довідатись якнайбільше про цьогорічних студентів та про організацію їхньої праці. А їх цього року аж 174, на 45 більше, як минулого! Величезне число, а з цим для усіх працівників з Українського Інституту величезна праця та відповідальність.

Популярність Літніх Курсів Українiстики зростає, а й фінансова допомога ФКУ, яка від минулого року дає студентам безплатну науку, — також побільшує їхню кількість.

А ці студенти — як розказує пані Уляна — страшенно різні віком, знанням і зацікавленням, що не улегшує праці адміністрації та викладачам. Між ними зовсім старші люди, студенти, що вже кінчають університетські студії, чужинці, що зацікавлені історією або мовою України, і, вкінці, найбільша числом група: свіжі випускники середніх шкіл.

Різниця віку й знання особливо помітна у мові — довідуємося — отже курси мови треба було поділити на 6 ступенів, і тут професорам А. Гумецькій та Б. Струмінському допомагають аж чотири молоді асистенти.

Але як воно все виглядає, хочу бачити й пережити сама. Отже, дістаю від сердечних організаторів курсів дозвіл вислухати наступного дня усі лекції.

Вечірні доповіді і зайняття є надобов'язкові, тож призначена на це велика заля не є дуже повна, коли стаю вперше із помітною ,,тремою'' перед студентами, щоби дати інформації про історію і сучасний стан української мочасний стан української преси.

Бачу між слухачами п. Б. Тарнавського — енерґійного ,,батька'' і опікуна літніх курсів, професорів А. Гумецьку і Б. Струмінського, працівників Інституту — а поруч завважую молоді, цікаві обличчя, з яких багато мені знайомих.

Під час доповіді мої думки ввесь час зосереджуються біля одного дошкульного питання: чи найдуться серед цих молодих студентів такі, що зацікавляться українською журналістикою. Чи буде в них бажання працювати в українській пресі, заступати нас?! Тому і звертаю їхню увагу на цей факт, що ми тут маємо єдину вільну пресу в українській мові та що її майбутнє залежить від них та їхніх однолітків...

Після доповіді мене обступають студенти та питають про різні можливості: чи можна дістати стипендії на журналістичні студії, чи українські часописи приймають молодих на практику, чи хтось ними зацікавлений, як пробувати писати по-українському.

• • •

Довго вніч сидимо у домі молодої лікарки Оксани Б., яка тут тепер на практиці, і я з цікавістю прислухуюся до дискусії та виміни вражень чотирьох вдумливих дівчат. Вони належать до цієї групи, що вже кінчає університетські студії і приїхали на літні курси, щоби підкріпити своє знання українiстики. Їхні враження і погляди поважні, — часами гострі та критичні, як пристало на молодих людей. Говорять про виклади, про Гарвардський Інститут, про цьогорічних студентів та несерйозну настанову до студій деяких із них. А далі дискусія сходить на стан української спільноти в

(Закінчення на ст. 4-ій)

Іван Кедрин

МИСТЕЦЬКИЙ ГАНТЕР

За устійненою вже щорічною традицією — у цьому році знову у Гантері в Кетскільських горах відбувається одночасно кілька мистецьких виставок, що повинно би ввести цю невеличку гірську місцевість, яка приманює мистців подібністю до рідної Гуцульщини, в історію українського мистецтва в Америці. Вже з черги 17-ий раз Едвард Козак переводить виставку своїх неперевершених образів, цим разом знову спільно зі своїми двома синами, що вже в Америці покінчили високі мистецькі школи, Юрієм і Яремою, тому на каталозі зазначено: ,,ЕК, ЮК, ЯК'' Однаково скількістю, як і якістю, ця виставка знову стоїть на першому місці. Сам Едвард Козак виставив 73 експонати (подиву гідна роботящість цього немолодого вже мистця, 12 експонатів Юрка і 18 Яреми — оглянути докладно 104 образи й мозаїки — це справжня насолода. За прикметною Ековi тематикою є там образи вояцькі (,,Броди'', ,,На полі бою'', ,,Листопадове'' й ін.), гуцульські (,,Гуцули'', ,,Трембіти'', ,,Гуцульська ідилія''), є ліричні (,,Зажурилась галичанка'', ,,Мати'', ,,Марічка''), є ціла серія гротесок, зокрема 8 образів ,,Коломийки'', де кожний гротесковий образ відповідає двом рядкам даної коломийки (,,Ой мала я миленького'' і т. д.). Едвард Козак особливо мистець руху і тому найбільш притягають око його твори великого й малого формату, де зображений рух: ,,Гуцульські ритми'', ,,Козацький танець'', ,,Танець з хусткою'', ,,Гагілка''. Один із найкращих на цій багатій і різноманітній виставці образів — ,,Балетниця'': на білому тлі дівчина навшпиньках, яка граціозним рухом рук із розвіяною косою дає ідилічний образок танечниці, для якої танок — ввесь світ!.. Варто згадати мозаїку ,,В корчмі'': на лавці чотири типові для Ека Гриці Зозулі із своїми об'ємистими ,,жонами'' і жид у чорному халаті і ярмулці, який з привітною усмішкою несе їм на таці пляшку. Коли б хтось несправедливо добачав у тому творі нотку антисемітизму, то повинен ствердити, що більш карикатурними там типи наших земляків-селян, як отого корчмаря. Цю мозаїку створив Еко разом із своїм сином Яремою.

Юрко і Ярема Козаки — цілком інші типи мистців, як їх батько, і один до одного не подібні. Юрко вже вславився своїми іконами і на цій виставці теж його три ікони Божої Матері, ,,Розп'яття'' — композиція із Христом на хресті, римськими вояками і трьома жіночими постатями, — ,,Благовіщення'' (на колективній виставці в ґражді) та особливо ,,Хустка св. Вероніки'' — це справжні мистецькі шедеври релігійної тематики. Знову ж Ярема цікавий тим, що він показує реалістичні краєвиди чи стилізовані жіночі голови та поруч із цим — ,,Абстракт''. Цей молодий, але вже зрілий мистець, все ще експериментує і шукає...

Навпроти мотелю ,,Ксеня'', де відбувається виставка трьох Козаків, у власній зручно влаштованій ґалерії відбувається виставка образів — також самі олії — Ярослава Вижницького. Під час своїх 5-річних студій у ,,Нешенел Акедемі оф дізайн, скул оф Файн Артс'' у Ню Йорку, він вивчав портрет, і в цьому році він виступив із великим, дуже вдатним портретом трагічно в минулому році загинулого піонера й засновника ,,українського Гантеру'' Володимира Івана Кобзяра. У портреті того колишнього футбольного першуна схоплено прикметні йому шляхетні риси громадянина-джентельмана. Володимир Іван Кобзяр вдало переданий теж із характеристичним для нього рухом рамена на збірному образі чотирьох осіб, що його мистець назвав ,,Відпочинок''. Другий портрет — Начальний Пластун — д-р Юрій Старосольський.

Однак Ярослав Вижницький — кольорист і найкращими в ошій його виставці, що охоплює 45 експонатів, є пейзажі, а з них — зимові мотиви: ,,Зимовий вечір'', ,,Річка зимою'', ,,Перший сніг'', ,,Зима в горах'', ,,Початок зими'', ,,Провесна'', ,,Зимовий краєвид'', ,,Фарма взимі''. Пейзажі і барвисті квіти (,,Калина I'' і ,,Калина II'', ,,Ясмін'', ,,Соняшники'', ,,Білі рожі'', ,,Бузок'', ,,Червоні квіти'', овочі ,,Яблука'' — вони міняться не тільки барвистими кольорами, але й притягають око настроєвістю. За мистецьким напрямком можна визначити Ярослава Вижницького як реаліста на межі імпресіонізму, закоханого в яскравих кольорах, що їх дає природа. Але на різнородну тематику цього мистця вказує й ,,Котик'': голова наче живого не лагідного малого котика, а злющого кота...

Разом із Я. Вижницьким виступив із 8 образами Богдан Доманик: талановитий добрий професійний маляр і надзвичайно скромна людина. Він відомий іконограф і в цьому його показі, поруч із пейзажами і квітами, найкращі дві ікони — одна у суворішому візантійському стилі, друга більш модерна.

Окремо, також у власній ґалерії — виставка постійної мешканки Гантеру — Людмили Морозової. Поруч із непроданими ще рештками її образів, спадщини з останньої подорожі мисткині до Греції (із них чудовий ,,Акрополіс'') і

(Продовження на стор. 3-ій)

Д-р Анна Власенко-Бойцун

ЗБІРНИК НА ПОШАНУ ЯРА СЛАВУТИЧА

Творчість Яра Славутича. Статті й рецензії. Упорядкував Володимир Жила. Видання Ювілейного Комітету. Едмонтон, 1978. 431 стор.

Щойно появилося ювілейне видання на пошану нашого славного еміґраційного поета — Яра Славутича з нагоди його 60-річчя і 40-річчя поетичної творчости.

Хоч проф. Яр Славутич у першу чергу поет, водночас він активний науковець і перекладач, літературознавець і мовознавець, автор кількох книжок поезій чужоземними мовами і також підручників з української мови Conversational Ukrainian (чотири видання) і Ukrainian for Beginners (п'ять видань). Англомовний читач може познайомитися із Славутичевою поезією у таких збірках: Oasis (1959) і The Conquerors of the Prairies (1974), німецький читач — у Spiegel und Erneuerung (1949), а французький — у L'oiseau de feu — ,,Жар-птиця'' (переклад Рене К. дю-Гар). Крім того, він перший склав список розстріляних і засланих українських письменників у книжках Розстріляна муза (1955) і The Muse in Prison (1956), та Ukrainian Literature in Canada (1966), ,,Антологія української поезії в Канаді, 1898 — 1973'' (1975) і Українська поезія в Канаді (1976). Вкінці він автор численних рецензій, розкинених по всіх еміґраційних журналах і часописах, редактор альманахів Північне сяйво (1964—1971), двох томів Західньоканадського збірника НТШ і квартальника Канадська Україна. Під сучасну пору Яр Славутич сповняє уряд президента Канадського товариства для студіювання назв, коло двадцяти його лінґвістичних праць надруковано англійською мовою.

На жаль, збірник Творчість Яра Славутича охоплює лише його поетичну творчість. Книга складається із трьох частин: перша — це статті (разом 30), у тому числі чотири англійською мовою та одна французькою мовою; друга частина — рецензії (усіх 82), в тому 11 англійською і дві німецькою мовами; третя частина — це матеріяли до життєпису та інше, що вміщає три статті самого поета, поезії, присвячені Ярові Славутичеві та 16 звідомлень із його бібліографічної і літературної діяльности.

Найважливішою є перша частина, яка не лише характеризує десять поетичних збірок Яра Славутича, але також віддзеркалює позем української еміґраційної критики. Кожний критик вносить щось нове, щось особисте; відомо, що кожна людина інтерпретує поезію по-своєму і бачить у ній те, чого шукає. Є, очевидно, і повторення, які трудно обминути, коли пишеться про ті ж самі поезії.

Щоб не вичислювати прізвищ авторів і заголовків тридцяти статтей, ми поділимо їх на дві категорії, а саме: статті, що відносяться до змісту Славутичевої поезії, і статті, що наголошують форму, тобто мову й поетичні засоби поета. Це ніяк не значить, що в статтях першої групи нема нічого про форму, а в статтях другої группи — про зміст. Але беремо до уваги те, чому даний автор присвятив більше значення і цитат.

На перше місце інтерпретації змісту і цілі поезії Яра Славутича треба поставити вступну статтю упорядника Ювілейного Збірника — Володимира Жили. Він так з'ясовує суть і ціль Славутичевої поезії, перед усім збірки ,,Правдоносці'':...якраз тут, відкривається нова сторінка для мистецького слова правдоносця — поширювати правду, будити байдужий світ з оспалости, показати йому подвиг одержимих ідеєю (стор. 7):

Шляхи встеляючи кістками
В кільці облуд і полювань
Життя складаючи, як гідну дань,
Скрижалі правди, ковані віками,
— як стяг—
Несем по селах і містах

(Правдоносці, стор. 156)

Цитуючи ті самі три останні рядки, Володимир Державин так характеризує поезію Яра Славутича:

Мистецька довершеність і зріла ідейна повноцінність...поет знайшов основний фарватер творчости цілокупно соборницької не самим лише змістом своїм, а й самим мистецьким характером стилю. Наше красне письменство повинно бути соборно-українським, а не реґіональнофолкльорним, або ж провінційно-ретроградним; бо не денаціоналізація становить загрозу для нашої історичної місії, а внутрішній розлам, втрата почуття соборної всеукраїнської інтеґральности...(стор. 26).

Третій автор також цитує кінцевий акорд тієї ж самої поеми. Анатоль Юриняк пише:

А кінцевка сповнена непохитної віри у власну рацію, в неминучий у майбутньому тріюмф нашої правди, правди поневоленого і гнобленого кремлівськими сатрапами народу (стор. 66):

І будуть правнуки твої, оглухлий світе
Визвольні наші заповіти
—Як стяг—
Нести по селах і містах

(Правдоносці, стор. 157).

Підсумовуючи спостереження трьох критиків, належить ствердити, що всі вони підкреслили найважливіші моменти змісту Славутичевої поезії, а саме: правду, самобутність, соборність і боротьбу за визволення України. І так проходять перед читачем княжі вої, козацькі полки, гетьмани, герої Базару, карпатські січовики, вояки Повстанської Армії, мандрують світами правдоносці, мандрує з ними і наш поет, як той Еней Котляревського. Але наш сучасник-поет гордо несе свій стяг правди, остерігаючи світ перед новітньою азійською навалою, що погрожує загладою для західньої цивілізації. Тому історичність і месіянство є головними основами тематики, суті й мети поезії Яра Славутича. Друга категорія статтей, автори яких присвятили багато уваги формі поезії Яра Славутича, заслуговує теж на розгляд. Перед у тій групі веде стаття ,,Стилістичні функції канадизмів у поезії Яра Славутича'' Ярослава Рудницького. Він пише:

Цей стилістичний колорит виявляється в збірці Славутича (Завойовники прерій) перед усім у назвах. Канада, напр. ...адаптована до українського мововжитку і флексійно (,,на славу Канаді, Зп, 3; ,,з Канади'' Зп. 5 та ін.) і словотворчо, автор вживає ,,канадський''

(Закінчення на ст. 4-ій)

Український Золотий Хрест в ЗСА

відзначає

20-РІЧЧЯ ТАБОРІВ МОЛОДІ УЗХ

в неділю, 6 серпня 1978 р., о год. 1:30 по пол. на Оселі ім. О. Ольжича в Лігайтоні, Па.

Спільним Обідом, Програмою і Фільмом Я. Цегельського — „ЖИТТЯ В ТАБОРАХ УЗХ"

Запрошуємо всіх бувших учасників таборів, бунчужних, братчиків і сестричок та всіх колишніх командантів-ок взяти участь у цьому ювілею.

Бракує нам багатьох теперішніх адрес учасників, а тому цією дорогою запрошуємо усіх.

Просимо до участи членів УЗХ і Б. О. та громадянство.

•

Програму попередить в год. 11-ій рано

Служба Божа й Панахида

по довголітній організаторці Таборів УЗХ

сл. п.

ОКСАНІ ҐЕНҐАЛО

Увага! ЧІКАҐО! Увага!

84-ий Відділ Союзу Українок Америки

запрошує все Громадянство на

ЗУСТРІЧ

з п. Марією Галун Блак

в п'ятницю, 4 серпня ц. р., о год. 7-ій веч. в залі Інституту Модерного Мистецтва

при 2320 Вест Чікаго Аве., Чікаго, Ілл.

Марія Галун Блак, відома американська письменниця українського роду, авторка серій „Тітка Америка" в „Нашому Житті", поділиться з присутніми враженнями про недавно відбуту подорож по Україні, яку ілюструватиме прозірками.

Програму відкриє п. ГАННА ЧЕРІНЬ.

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДІТЕЙ.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

Український Конгресовий Комітет Америки у Філядельфії, Па.

при співпраці

Департаменту Розваг міста Філядельфії, Па.

влаштовує вже

ТРАДИЦІЙНИЙ ЛІТНІЙ

УКРАЇНСЬКИЙ ФЕСТИВАЛЬ

МУЗИКИ, СПІВУ Й ТАНКУ

„Гомін України"

у славному

Robin Hood Dell-East

Ridge Ave., and Huntington Street, Philadelphia, Pa.

у п'ятницю, 18-го серпня 1978 р., о год. 8-ій веч.

УЧАСТЬ БЕРУТЬ:

- ПАВЛО ПЛІШКА, світової слави бас Метрополітальної Опери
- РЕНАТА БАБАК, мецо-сопрано опер Львова, Ленінграду й Москви
- ТОМА ГРИНЬКІВ, концертовий пяніст-віртуоз
- Чоловічий Хор „ПРОМЕТЕЙ", Філядельфія, Па. — дир. М. ДЛЯБОГА, при фортепіяні ГАЛЯ МАЗУРОК-РЕЙ.
- Танцювальний Ансамбль „ДУНАЙ" із Ст. Кетринс, хореограф О. САМЕЦЬ
- Гуцульський Ансамбль „ЧЕРЕМОШ", Філядельфія, хореограф Д. СОРОХАНЮК

КВИТКИ ВСТУПУ: по дол. 5.00 — резервовані, по дол. 1.00 — нерезервовані, НАБУВАТИ: в домівці УККА, 5004 Олд Йорк Ровд, Філядельфія та в крамницях: Марії Ганусей, „Космос", „Оріон", „Фантазія" і у фризієрні Василя Колінка; на Френкфорді у п. Мирона Баранецького; в Честері в пекарні В. Кия; у Вільмінгтоні у п. Петра Щерби та в Трентоні у п. Івана Чаплі.

У випадку дощу, в п'ятницю, Український Фестиваль відбудеться в суботу, 19-го серпня 1978 р., о год. 8-ій, тамже.

Управа Відділу УККА гаряче запрошує все Українське Громадянство Філядельфії та околиці взяти участь і зокрема набувати квитки в домівці Відділу УККА та в українських крамницях, щоб допомогти покрити великі кошти влаштовування цієї загальноукраїнської культурної імпрези на всеміському форумі.

Замість квітів на могилу нашого Незабутнього Професора і Виховника

бл. п. Проф. Д-ра

МИХАЙЛА ТЕРШАКІВЦЯ

голови Почесного Комітету

для відзначення Сторіччя Української Академічної Гімназії у Львові, зложили свої пожертви на видання Ювілейної Книги присвяченій Сторіччю цієї школи, вдячні учні:

Андрій Тершаковець, Торонто	$25.00
Юрій Карманін, Торонто	25.00
Євген Орищин, Торонто	20.00
Володимир Чиж, Торонто	20.00
Ольга Цвик, Торонто	20.00
Василь Федорович, Торонто	20.00
Роман Банах, Торонто	20.00
Петро Бубела, Торонто	20.00
Осип Скоцень, Торонто	20.00
Петро Чорний, Торонто	20.00
о. Іван Гаврилюк, Монтреаль	20.00
о. Василь Бриньовський, Монтреаль	20.00
Ярослав Пришляк, Монтреаль	10.00
Микола Андрухів, Монтреаль	5.00
Осип Кулицький, Монтреаль	5.00
Михайло Хом'як, Едмонтон	10.00
Іван Ільків, Едмонтон	10.00
Михайло Наконечний, Едмонтон	10.00
Володимир Горбай, Едмонтон	10.00
Володимир Каштанюк, Льос Анджелес	50.00
Олекса Скробко, Льос Анджелес	10.00
Володимир Сіяк, Льос Анджелес	5.00
Ярослава Фаріон, Чікаго	20.00
Павло Сениця, Чікаго	10.00
Роман Яценків, Чікаго	10.00
Роман Балтарович, Детройт	10.00
Богдан Сторожук, Детройт	5.00
Степан Щуровський, Детройт	5.00
Володимир Несторович, Детрой	2.00
Володимир Кучер, Детройт	5.00
Петро Семеген, Детройт	1.00
Дада Мосора-Франкен, Ню Йорк	10.00
Евстахій Филипович, Філядельфія	10.00
Роман Кухар, Гейз, Канзас	10.00
Петро Оришкевич, Каледж Прк, Мд.	10.00
Любомир Лампіка, Гантер, Н. Й.	10.00
Разом	$498.00

У першому списку (гл. „Свобода" ч. 64) проголошено пожертв на загальну суму 170.00 дол. Разом зложили 49 учнів пожертви на заг. суму: 668.00 дол. Дальші пожертви приймаємо з подякою. Усім жертводавцям висловлюємо цією дорогою наше щиросердечне Спасибі!

Пригадуємо, що ТОВАРИСЬКА ЗУСТРІЧ усіх б. учнів і учениць УАГ, гімназії СС. ВАСИЛІЯНОК і УПТ „РШ", УЧИТЕЛЬСЬКИХ СЕМІНАРІЙ УПТ „РШ" і 3-ої ДЕРЖАВНОЇ, а також усіх б. учнів середніх шкіл і абсольвентів високих шкіл міста Львова — відбудеться на „Союзівці" в суботу й неділю, 23-24 вересня ц. р.

До якнайбільш численної участи запрошує —

Діловий Комітет для Відзначення Сторіччя УАГ у Львові

В ТРЕТЮ СУМНУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

невіджалуваного нашого Приятеля

бл. п.

Проф. МИХАЙЛА ЖДАНА

визначного історика і педагога

буде відправлена

в суботу, 29 липня 1978 р., о год. 10-ій ранку в церкві св. Покрови в Пармі, Огайо

при 6801 Broadway

ПОМИНАЛЬНА СЛУЖБА БОЖА з ПАНАХИДОЮ

•

По Службі Божій на сходинах Приятелів п. проф. Емілія Волянюк зреферує педагогічну і наукову діяльність Дорогого Покійника.

СОФІЯ І ЮРА ЯРЕМКЕВИЧІ з Родиною

У СВІТЛУ ПАМ'ЯТЬ

Вшановуючи світлу пам'ять померлих дорогих осіб, на українські студії в Гарвардському університеті пожертвували:

Ольга Червінська — 1,000 дол., в пам'ять найдорожчого сина бл. п. Андрія Афтанас.

Катерина і Андрій Бук — 310 дол., в пам'ять і річницю смерти батьків Катерини і Андрія Бук.

Роман Кухта — 250 дол., в пам'ять бл. п. Марії Яремак.

Василь Лагошняк — 100 дол., Степанія і Василь Сікора — 10 дол., в пам'ять бл. п. Андрія Побивайла.

Іванна і Михайло Яремко — 100 дол., в пам'ять бл. п. Степана Ленкавського і бл. п. Євгена Лозинського.

Анастазія Озимко — 100 дол., в пам'ять бл. п. мужа Михайла.

Д-р Євген і Неоніля Стецьків — 100 дол., замість квітів на могилу бл. п. д-ра Романа Фільваркова.

Д-р Надя і д-р Юрій В. Сороківські — 100 дол., замість квітів на свіжу могилу приятеля св. п. д-ра Романа Фільваркова.

Володимир Карпович — 100 дол., в пам'ять друга сл. п. тенора-соловія Дениса Русняка.

Володимир Карпович — 100 дол., в пам'ять сл. п. д-ра Франца Єнджейовського, члена Братства Українського Академічного Козацтва „Запороже", Чернівці та першого голови спорт. тов. „Добуш", Чернівці.

Орест і Марія Гладкі, Нестор Когутяк — 50 дол., в пам'ять приятеля бл. п. д-ра Володимира Івануса.

Ірена і Мирослав Колтонюки — 50 дол., замість квітів на могилу сл. п. адв. Олександра Платоновича Семененка.

Стефа і Роман Цегельські — 40 дол., замість квітів на могилу бл. п. Олени Карпяк та бл. п. Слави Колодій.

Ірина і Юрій Прокопишин — 25 дол., замість квітів на могилу д-ра Романа Фільваркова.

Євген Бровар — 25 дол., замість квітів на могилу бл. п. Володимира Станька.

Володимира Михалів — 20 дол., в пам'ять трагічно загинулого юнака бл. п. Ореста Кулиняка.

Мирон Маланюк — 20 дол., в пам'ять родичів сл. п. Григорія і Анни Маланюк.

Емілія і Григорій Святківські — 20 дол., замість квітів на могилу бл. п. д-ра Миколи Ортинського.

Дякуючи жертводавцям за пожертви, линемо до Господа Бога з молитовним проханням, щоб дарив Померлих вічним спокоєм і радістю.

ГОЛОВНА ЕКЗЕКУТИВА ФКУ

МИСТЕЦЬКИЙ ГАНТЕР

(Продовження зі стор. 2-ої)

поруч із відомим з минулорічної виставки цілостінним образом „Полтавщина" — новий великий образ-панорама (40 х 60 цалів) „Вінниця" й другий подібний — Україна — реалістично зображене село Собарів біля Вінниці: вся туга за батьківщиною зображена у цих малюнках мисткині, що заслуговує на подив теж, як людина: туга, невгнута характером, роботяща і всупереч всім ударам долі — вічна оптимістка, що свій оптимізм черпає з укохання мистецтва.

У „гражді" біля церкви відбувається знову збірна виставка. Вона багата й дбайливіше влаштована, як минулорічна. 69 експонатів плюс 48 дереворитів (Баляса і Гніздовського) — кільканадцяти авторів — всіх розглядати неможливо. Атракцією є 11 першорядних образів Миколи Неділка, який від багатьох років уперше знову „показав себе" публіці, — відомий із прикметного йому стилю кольориста. Навіть „Гантерська церква", що її малюють всі мистці, які побачать її, тут цілком „неділковська". Найкращі, мабуть, „Лейк Джордж", „Осінні дерева", „Улії". Миколи Бутовича „Ярило — бог весни" — типовий для того передчасно померлого великого мистця, що був закоханий в українській мітології. Петро Холодний виступив тільки з одною іконою: це, після смерти Михайла Осінчука, мабуть, найкращий наш сучасний іконописець—візантиніст. З 14-ти образів Михайла Мороза найцікавішими, мабуть є „Море" і „Союзівка". Гірські мотиви — це давня улюблена тематика цього майстра кольорів. Є на тій виставці 3 експонати Л. Кузьми, три „Квіти" Євгенії Чапельської, один цікавий портрет на ясножовтому й зеленому тлі Роми Бабяк-Рейне.

Нема у цьому році Богдана Титли, ані його дружини Галини. Але є вперше три експонати Софії Лади. Ця дуже талановита й оригінальна мисткиня має теж свою окрему виставку в „бонгало" за рікою. Її не можна зарахувати до ніякого відомого мистецького напрямку, до ніякого „ізму" (але зразу же на перший погляд пізнати, що це не аматорка, а мисткиня з високою фаховою освітою). Вона нагадує дещо покійного Віктора Цимбала (напр., його „Катаклізм"), тільки ще менше реалістична.

Софія Лада не малює абстрактів, ані безпредметних образів, але малює те, що вбачає у своїх фантазіях, чи пак, візіях. Наприклад: звалища, що нагадують кам'яні бльоки, а в щілині між ними жіноча голівка, то знову, три вище, змій, а вгорі — широко розпростерті крила якогось несамовитого метелика. Сама мисткиня мусить заглядати до катальогу, щоби пригадати собі назву свого образу: наприклад, „Пахощі світанку", або „Там де море небо трусить". Але на кожний її образ можна би дати й 10 інших назв. Її образи мають успіх в американському суспільстві. Скінчивши філядельфійську „Акедемі оф Файн Артс" і перевівши 6 років на праці у тамошньому „Сівік Сентер Мюзеум", живе з мистецтва. Як згаданий пок. В. Цимбал — вона добрий графік. Свій український ідеалізм виявила в альбомі для українських дітей „А вже весна, а вже красна" — альбом вичерпаний, варто його перевидати. Софія Лада залюбки втолочує свої візії в округлі рамки невеличкого медальйону. На запит, чому вона фаворизує таку форму, відповідає: „Бо коло є символом вічности".

Ділимося сумною вісткою з Родиною і Знайомими, що дня 23-го червня 1978 року, в Боффало, Н. Й., помер

бл. п. лікар-дентист

МИКОЛА ОРТИНСЬКИЙ

Покійний залишив в глибокому смутку:

брата — МИХАЙЛА з Родиною

і дві Сестри в Україні

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Наспіла сумна вістка з України, що в червні 1978 року, помер в Бережанах, на 73-му році життя, наш Дорогий

СТРИЄЧНИЙ БРАТ, ШВАГЕР і ВУЙКО

бл. п.

Д-р ЛОНГИН МІҐОЦЬКИЙ

лікар в Бережанах.

В глибокому смутку:

НЕОНІЛЯ ТЕРШАКОВЕЦЬ з чоловіком ІВАНОМ і Родиною

ЗЕНОВІЯ БАРАН з чоловіком д-ром ОСТАПОМ і Родиною

ЛІДІЯ ЯКИМІВ з чоловіком д-ром АДАМОМ і Родиною

д-р МАРКІЯН МІҐОЦЬКИЙ з дружиною ЯНКОЮ і Родиною

В глибокому смутку повідомляємо Родину, Приятелів і Знайомих, що в середу, 19-го липня 1978 р., ненадійно, упокоїлась в Бозі, на 58 році життя, наша Найдорожча ДРУЖИНА, МАМА і БАБУНЯ

бл. п.

АННА ПАЛЮХ

з дому МАЛЬСЬКА

ПАНАХИДИ будуть відправлені в четвер і п'ятницю, 20 і 21-го липня 1978 р., о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Walsh and La Bella, 87-13 87th Street, Woodhaven, N.Y.

ПОХОРОН в суботу, 22-го липня 1978 р., о год. 9-ій ранку з того ж похоронного заведення до церкви Покров Божої Матері в Озон Парку, Н. Й., а опісля на цвинтар св. Духа в Гемптомбургу, Н. Й.

Горем прибиті:

чоловік — МИКОЛА

донька — ОЛЯ з чоловіком ЯРОСЛАВОМ СТАВНИЧИМ

донька — ОРИСЯ з чоловіком ВАСИЛЕМ ФІШЕРОМ

син — ІГОР з дружиною ЗІРКОЮ

внуки:

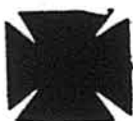
МИХАСЬ СТАВНИЧИЙ

ДАРІЄН ФІШЕР

Ближча і дальша Родина в Україні

Вільне Козацтво — Паланка св. Покрови, Ірвінгтон, Н. Дж.

з жалем повідомляє, що в суботу, 15-го липня 1978 року, в пополудневих годинах, відійшов у Вічність, Отаман Паланки на ЗСА, Схід, кол. старшина Дивізії

бл. п.

БОГДАН ДАЦКІВСЬКИЙ

проживши 60 років.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбудуться в суботу, 22-го липня 1978 р., о год. 9:30 ранку з того ж похоронного заведення до церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж., а опісля на цвинтар св. Андрія в Бавнд Бруку, Н. Дж.

•

Горем прибитій Дружині, Синам та Родині, складаємо найщиріші співчуття.

Управа і Члени Паланки св. Покрови

Рада Директорів

Українського Народного Дому в Ірвінгтоні, Н. Дж.

ділиться з Громадянством сумною вісткою, що 15-го липня 1978 року, помер

бл. п.

БОГДАН ДАЦКІВСЬКИЙ

член Екзекутиви УНДому і багатьох українських організацій.

ПАНАХИДА в п'ятницю, 21-го липня 1978 р., о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Литвина в Ірвінгтоні, Н. Дж.

ПОХОРОН в суботу, 22-го липня 1978 р. на українському цвинтарі в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

•

Опечаленій Дружині, Дітям і Родині складаємо наші найщиріші співчуття.

IT'S FUN...

(Закінчення на ст. 2-ій)

ЗСА і Канаді та на українську пресу (м. і., питають мене, чому я говорила, що тут українська преса є без цензури, коли, наприклад, цю саму подію в двох часописах різних українських середовищ представляють зовсім протилежно? Чи це не є „своя'' цензура?).

Вкінці усе це сказане, пережите, у цих молодих людей повертається до засадничого питання, яке так часто чують від своїх друзів не-українців і яке не раз ставлять самі собі: „Пощо це ціле зусилля вдержати українську ідентичність? Пощо усі ці катедри, курси, організації?'' Зі стисненим серцем мовчу та жду на їхню відповідь на ці питання. І коли Оксана каже: „Моя відповідь проста — я б інакше не могла жити!'' — мені стає легше на душі.

З точними вказівками пані Уляни в руках мандрую ранком від кляси до кляси, прислуховуючись до викладів. В історії проф. Франк Сисин заступає саме д-р З. Когута, і я з цікавістю слухаю його аналізу подій на переломі XIX і XX сторіччя на українських землях. Як це дивно — те, що для нього, молодого науковця, та його слухачів — історія для вивчення, — це просто для нас життя, як не наше, то наших батьків! Не менш дивне враження бути на лекції української мови. І тут для нас самозрозумілі поняття чи вислови, є предметом студій та викладів. Може вперше відчуваю, яка важка до вивчення українська мова, коли слухаю пояснень проф. А. Гумецької про численні граматичні виїмки та різниці у вимові. А, напевно, вперше слухаю у клясі проф. Б. Струмінського статті із останньої „Свободи'' як тексту диктату.

У літературі маю виїмкове щастя не лише чути знаменитого викладача проф. О. Роніна, але ще і лекцію саме про Максима Рильського. Шкода, що на цьому викладі не більше як п'ятнадцять слухачів...

• • •

Взагалі, може я потрапила на злий день, а може трохи інакше розумію цю літню школу, як її наймолодші студенти — але вражає мене на усіх курсах відносно мале число учасників. Навіть додаючи їхню кількість так „на око'', бачу, що загальна кількість далеко не є 174. При тому, деякі обличчя ті самі на всіх трьох курсах (звичайно, із групи старших віком). Це ті, які хочуть якнайбільше скористати й слухають не лише обов'язковий для іспиту предмет, але також інші. Либонь, для цієї групи, себто студентів чи абсольвентів коледжів, ці курси найбільше відповідають та і найбільше вони з них користають.

Випускники середніх шкіл, які тут в більшості з волі батьків — це немов гурма пташат, що їх вперше випустили свобідно літати. Вони ще не знають правил та звичаїв університетського життя, де кожний сам відповідає за себе і за свої студії, без тиску батьків чи учителів. А свобода, літо та краса окруження такі приманливі, що наука у замкнених кімнатах не дуже то притягає.

• • •

Підсумовуючи свої спостереження, ділимося ними із пані Уляною і п. Тарнавським у прощальній розмові. Показується, що наші погляди подібні й саме після досвіду двох останніх років організатори думають приймати на курси в майбутньому щойно після принайменше одного року студій на університеті та обіцяють собі не піддаватися ніяк тискові батьків і не робити виїмків. На жаль, батьки хочуть бачити своїх дітей на курсах українїстики вже у середньошкільному віці, не здаючи собі справи, як це — та типова українська неточність при зголошеннях — утруднює працю адміністраторів та професорів.

Справді, подивляю відданість їх цьому нелегкому завданню, як ще раз мандрую від кімнати до кімнати Українського Інституту, щоби зібрати ще потрібні інформації. Довідуюся, що історію, як головний предмет, взяло 59 студентів, початкову мову 50, середню — 45, а літературу 20. Найбільша числом група з Ню Йорку — 40, а далі є з усіх майже стейтів ЗСА, 11 є з Канади та один з Англії.

„А не забудьте подати, що маємо 13 не-українців, у тому 2 чорних: один з Етіопії, а другий тутешній, який спеціялізується у слов'янських мовах. Чи знаєте, що на першу вечірку він прийшов з написом „It's fun to be Ukrainian !" — розказує нам накінець пан Тарнавський.

• • •

Цей вислів, який тепер частенько бачимо на сорочках, чи на спеціяльних гудзиках у молодих людей, раз-у-раз вертається у думках, коли дивлюсь на гуртки студентів, що ліниво розложилися у затишку розлогих дерев Гарварду.

Вистукують його, мені також здається, рейки поїзду у поворотній дорозі до Ню Йорку. Та, як завжди, у мене насувається на закінчення питаття, на яке не маю відповіді: „Чи справді це має бути тільки „фан'' бути молодим українцем?''

Вечір української сучасної музики

Останнім часом на терені Ірвінґтону, Н. Дж., відбулися два вийняткові імпрези, влаштовані місцевим відділом Українського Музичного Інституту Америки. Першою був у травні „Вечір присвячений пам'яті Лева Ревуцького" — в річницю смерти композитора, а в червні ми прослухали концерт української сучасної фортепіянової музики.

Про Лева Ревуцького, ім'я якого вже давно відоме поза межами України та про нашу сучасну клясичну музику ледве чи ближче відомо нашому громадянству. Брак відповідної докладнішої музичної літератури, що висвітлювала б життя і творчість наших композиторів та була б загально можливою до набуття, дає себе відчути. Тому то ініціяторка й організаторка цих двох імпрез — Галина Клим приготовила і відчитала ґрунтовно опрацьований реферат про Левка Ревуцького та пояснювала його виконувані на концерті твори, а для „Вечора української сучасної музики" постаралася про п'ятисторінковий машинопис, що інформував про життя і творчість 30 вибраних наших комозиторів, твори яких виконувалися на концерті. Отож ці дві музичні імпрези були рідкісними не тільки своєю суто українською тематикою, а й інформативно-виховним характером. Концерт, присвячений пам'яті Ревуцького, відзначався ще й тим, що крім фортепіянових сольових творів композитора, що їх виконували студенти музики кляси Г. Клим, вперше вжито звукозаписів для ілюстрації фортепіянового концерту і поеми-кантати „Хустина" в супроводі симфонічної оркестри. За ці платівки з України і знамениту апаратуру треба бути вдячним мґрові Романові Савицькому, ентузіястові збирання цінностей української музики.

Але дивно, навіть такі концерти української клясичної музики, що були так би мовити, більше „зрозумілими" для пересічного слухача, не притягли сподіваної кількости бодай нашої інтеліґенції. Як довідуємося, „Вечір української сучасної музики" мав також на меті вшанування в числі вибраних композиторів пам'ять тих, що були і є педагогами Українського Музичного Інституту та відзначення його 25-ти літньої діяльности. І от тут прикрою несподіванкою була повна відсутність та байдужість наших музик, бо ніхто з них не спромігся написати бодай кілька слів заохоти для виконавців, щоб вони і в майбутньому плекали та популяризували українську музику. А як контраст, згадується незабутня хвилина концерту Левка Ревуцького, коли до студентів-виконавців його творів промовив надзвичайно тепло племінник композитора, проф. Валеріян Ревуцький, який надіслав свої слова звукозаписною стрічкою з далекого Ванкуверу в Канаді.

Відрадно, що „Вечір української сучасної музики" знайшов моральну підтримку в приявних на ньому наших священиків — о. Івана Наконечного, пароха української православної церкви св. Вознесіння в Мейплвуді. Н. Дж. та о. Дмитра Библіва — з української католицької церкви св. І. Хрестителя в Нюарку. А присутність духовних провідників і то різних віросповідань — надзвичайно важлива на таких культурних імпрезах, зокрема на тих, де наша надійна молодь проявляє щонайбільше зусиль, праці і доброї волі.

Музика — це найідеальніше і найабстрактніше із усіх родів мистецтв, що своєю універсальною мовою поєднує всі народи світу в одну рідню. Музична мова не знає расовости, поділу на окремі нації, не визнає релігійних різниць, політичних та партійних переконань, не турбується мовними діялектами, не потребує ні об'єктів, ні моделів. Вона впливає звуками душі однієї людини, щоб влитися в душу іншої та поєднати серця й найідеальніші почування.

А ми, українці, чи ж не найкраще об'єднуємося в нашій українській музиці зокрема. Зникають накинені неперехідні кордони, немає більше східняків, західняків та „карпаторосів", а є одна віра у Великого Бога без подвійних святкувань Його Світлого Народження і Воскресіння. Наша молодь, саме тут, на еміґрації найістотніше, без уваги на групові переконання своїх батьків, старих і нових іміґрантів, об'єднується в музичнім колективі і вкладає працю для піднесення української культури.

Хоч я батько абсольвентки УМІ, проте не йшов на ці дві імпрези з повинности, а таки із зацікавлення, кого і що ми маємо в нашій сучасній вартісній музиці. На мою думку, „Вечір української сучасної музики" був для нас рідкісним на цьому терені, найбільше природним соборницьким святом, бо на ньому говорили найкращі композитори Східньої і Західньої України, а їхня мова передавалася руками і почуваннями дітей нашої еміґрації, які не бачили України.

Коли ж оцінювати цю мову з музичного погляду, то, завдяки муравлиній праці виконавців і їх учительки, радісно відчувалося, що ми в музичнім мистецтві не спізнені, а навпаки, сьогодні творимо, як і всі найбільше культурні народи. Адже у виконуваних творах концертового репертуару були виразні риси світових музичних стилів: національно-романтичного, неоромантичного, імпресіоністичного чи сучасного, модерного. Українські сучасні композитори, свідомі свого завдання, пишуть високомистецькою і виразно професійною музичною мовою, а зміст їхніх творів — це в основному українська тематика, поєднана з глибоким виразом нашої духовности.

На підставі цих більших творів, можна б деяких наших композиторів зарахувати до тих, які пишуть ще традиційним стилем попередньої Лисенківської доби: Довженко, Дремлюга, Жук...Риси ж неоромантичного стилю були помітні в творах: Кос-Анатольського, Косенка, Людкевича, Нижанківського, Ревуцького, Рудницького; познаки імпресіонізму виявили „Прелюд" Барвінського і „У Великодню ніч" Фоменка; сучасна музична мова прозвучала в двох „Прелюдіях" Лятошинського, в „Токатті" Шамо та у „Вальсі" Сирятського; надзвичайно приємно звучали твори педагогічної літератури композиторів: Берковича, Вериковського, Кирейка, Козицького, Любарського та Штогаренка. Особливо цікаво було слухати твори двох наших композиторок — киянки Юдифи Рожавської і львів'янки Богдани Фільц! Це рідкісне явище в музиці взагалі. Вдячним треба б бути композиторам-педагогам УМІ: Володимирові Грудинові, Зіновієвј Лиськові, Іванові Недільському, Іванові Повалячекові, Романові Савицькому, Ігореві Соневицькому та Миколі Фоменкові за дуже придатні твори для молоді.

Програму концерту з успіхом виконували: Таня Бабенко, Євген Вовк, Надія Гнат, Рута Гопалюк, Аполон Григорович, Лариса Гусак, Ія Дац, Наталія Закаляк, Люба Олійник, Оксана Олійник, Уляна Пінковська та Христина Терлецька. Їх подиву гідна праця і витривалість, а також і те, що в час прикінцевих шкільних іспитів вивчали для цього концерту 35 українських творів, заслуговує на найщиріші слова признання! Хочеться їм сказати: „Цініть свою рідну музику найбільше і гордіться нею завжди і всюди!"

Для їх учительки п. Г. Клим прозвучали надзвичайно сердечні слова інж. Леоніда Гусака, який після закінчення концерту підкреслив її ідейну ініціятиву, проявлену для організації українсько-музичних імпрез та віддану професійну працю. А китиці квітів від учнів і друзів, приявних на залі, були символом вдячности і признання.

М. Щербак

ЗБІРНИК НА ПОШАНУ...

(Закінчення зі стор. 2-ій)

замість штучного „канадійський'', Зп, 3 (Канадські провінції заступлені Альбертою, Саскачеваном „Саскачеванка'', Юконом „юконський могутній холод'', Аляскою „Алясканською карою'') тощо, (стор. 90).

У цінній статті „Неологізми Яра Славутича'' Богдан Чопик нараховує 86 новотворів. Він теж указує на вживання архаїзмів:

Треба підкреслити, що лексичний внесок Яра Славутича в українську мову не обмежується його власними новотворами. Він законтивізував своєю книжкою Гомін віків (1946) багато рідкісних, призабутих слів, зв'язаних з історичними подіями, з давниною тощо. Напр., „гридень'' (княжий вояк), „гридниця'' (щось ніби казарма), ''румак'' (кінь, з арабського „аргамак'' та інші), (стор. 88).

Інші дві статті — „Славутичева мова'' Д. Кислиці та „Місцеві назви в поезії Яра Славутича'' А. Власенко-Бойцун — присвячені в цілості добірній мові та поетичним засобам поета.

Як уже сказано вище збірник вміщає 82 рецензії на різні збірки Яра Славутича, на книжку Співає колос (1945) — дві рецензії; на Гомін віків (1946) — 5; Донька без імени (1952) — 4; Оаза (1960) — 8; Маєстат (1962) — 6; Трофеї (1963) — 8; Завойовники прерій (1968—1974) — 18; Мудрощі мандрів (1972) — 11; The Muse in Prison що видана англійською мовою, англомовні рецензії — 5; англомовна Оаза (1959) має англомовні рецензії —6; одна рецензія на німецьку збірку Дзеркало й обнова (1949) та дві на французьку збірку Жар-птиця (1976).

Третя й остання частина не менше цікава, особливо статті поета, які вносять багато нового до історії роду поета Жуків і Жученків, що походили із села Жуків на Покутті. Цікава теж стаття Романа Вереса „З бібліографічної діяльности Яра Славутича''; інші статті — це газетні звіти з літературних вечорів поета та з його першого, 50-річного ювілею в 1963 р.

Книжку видав Ювілейний комітет у складі: Михайло Хом'як (голова НТШ на Західню Канаду), Володимир Жила, Богдан Мазепа, Дан Мур, Дмитро Нитченко, Богдан Славутич, Дан Б. Чопик. Авторів герб виконав мистець Михайло Дмитренко. В книжці знайде читач 20 світлин з різних періодів життя поета.

Мова збірника добра. Трапляються дрібні похибки, перед усім у бібліографіях різних авторів та в транслітерації прізвищ. Книжка чепурна, в твердій блакитній полотняній оправі.

В Африці вже згинуло біля 1,500 кубинських вояків

Вашінґтон. — Розвідчі чинники ЗСА повідомляють, що на підставі інформацій, одержаних з різних достовірних джерел, протягом останніх 4-ох років в Африці згинуло в боях біля 1,500 кубинських вояків, з того 1,000 в Анґолі і 500 в Етіопії. Крім того припускають, що між 3,000 і 4,000 кубинців поранено. Це високі втрати, коли взяти до уваги, що реґулярна армія Куби нараховує 160,000 вояків.

Розвідчі аґенції не знають, чи в Заїрі теж згинули і були поранені кубинські вояки, бо покищо нема точних доказів, що кубинці переходили заїрсько-анґольський кордон під час недавнього нападу катанґських партизанів на південну заїрську провінцію Шаба, колишню Катанґу, хоча існують докази, що кубинці вишколювали катанґців і постачали їм совєтську зброю.

Демократичний конґресмен Стівен Солярж з Ню Йорку інформує, що під час його недавніх відвідин Куби, він у розмовах із кубинськими студентами переконався, що майже кожна кубинська родина має когось із її членів в Африці.

Китайські верховоди обвинувачують Тайван в злонамірених акціях

Пекін. — Ройтер інформує, що верховоди Китайської Народної Республіки обвинуватили президента Тайвану (Національний Китай) Чіянґ Чінґ-куо в злонамірених акціях, метою яких є перешкодити відновленню приязних зв'язків з урядом З'єднаних Стейтів Америки і доведення до відкритого зудару з Совєтським Союзом. У статті, надрукованій в офіційному органі китайської Комуністичної партії „Женьмінь Жібао" і переданій раніше офіційним китайським пресовим аґентством „Гсінгуа", говориться, що Чіянґ, який є сином покійного Чан Кайшека, йде слідами свого батька і „служить закордонним інтересам". Стаття зокрема підкреслює „старання" Чіянґа не допустити до встановлення нормальних дипломатичних зв'язків з урядом ЗСА. Згадуючи Совєтський Союз, китайські верховоди не без занепокоєння згадують тайванські „зв'язки" з росіянами, над якими, мовляв, ломлять собі голови західні дипломати.

УВАН ПІД ЧАС ВАКАЦІЙ

Ню Йорк (УВАН). — З огляду на літні вакації від 15-го липня і до 4-го вересня 1978 року секретаріят Української Вільної Академії у ЗСА працює від понеділка до п'ятниці від год. 12-ої дня до 6-ої години вечора. Бібліотека й Архів Академії відкриті у вівторок, середу і четвер кожного тижня від год. 12-ої дня і до 4-ої год. по полудні. Для успішного полагодження справ бажано, щоб зацікавлені особи завчасно подали до Бібліотеки чи Архіву Академії заяву про свої потреби.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

АННА К. ЩУДЛИК, членка УНС Відд. 289 Т-ва ім. Тараса Шевченка в Рочестері, Н. Й., померла 22 травня 1978 на 85 р. життя. Нар. 1 травня 1893 р. Членкою УНС стала 31 січня 1927 р. Залишила у смутку дочку Марію Веллс, і сина Йосифа. Похорон відбувся 24 травня 1978 р. на цвинтарі св. Розе в Манчестер, Н. Й.

Вічна Їй Пам'ять!
секретар

КАТЕРИНА ЛУПІНСЬКА, членка УНС Відд. 182 Т-ва Українська Січ в Кліфтон, Н. Дж., померла 16 червня 1977 на 79 р. життя. Нар. 1896 р. в Україні, а членкою УНС стала 1934 р. Залишила в смутку доньку Катерину і двох синів — Миколу й Івана. Похорон відбувся 20-го червня 1977 р. на цвинтарі Іст Ріджлови у Кліфтон, Н. Дж.

Вічна Їй Пам'ять!
Г. Клименко, секр.

НАСТЯ РАТ, членка УНС Відд. 202 Б-ва св. Марії в Обурн, Н. Й., померла 21 січня 1978 на 87 р. життя. Нар. 20 жовтня 1890 р. в Україні; членом УНС стала 30 листопада 1938 р. Залишила у смутку дочки: Марію Грін, Анну Марсінес і сина Петра. Похорон відбувся 24 січня на цвинтарі св. Йосифа в Обурн, Н. Й.

Вічна Їй Пам'ять!
Гелен С. Міскел, секр.

АННА ПЛАКОН, членка УНС Відд. 348 св. Анни в Рочестері, померла 21 листопада 1977 р. на 61 р. життя. Нар. 10 квітня 1916 р. і стала членом УНС у 1950 р. У смутку залишила чоловіка Івана, дочку Марлю Гер, та синів Івана і Рональда. Похорон відбувся 25 листопада 1977 р. на цвинтарі Ріверсайд в Рочестері, Н. Й.

Вічна Їй Пам'ять!
Мері Сверида, секр.

ВОЛОДИМИР СТАНЬКО, член УНС Відд. 307 Т-ва ім. митр. А. Шептицького в Бостоні, помер 24-го травня 1978 на 76 р. життя. Нар. 1902 р. в Яворові. Членом УНС став 1962 р. Залишив у смутку дружину Дарію, сина Юрія з дружиною Христиною і внуків — Александра і Анну. Похорон відбувся 27-го травня 1978 р. на цвинтарі Кетолік Семетери в Фремонт, Мічіґен.

Вічна Йому Пам'ять!
Дмитро Галонжка, секр.

ВИНСЕНТ МАЛИНОВСЬКИЙ, член УНС Відд. 372 Т-ва ім. Івана Франка в Плейнфілд, помер 13 березня 1978 на 75 р. життя. Нар. 25 грудня 1903 р.; членом УНС став 31 грудня 1952 р. Залишив дві сестри в Україні. Любив і підтримував церковне і громадське життя. Похорон відбувся 17 березня 1978 р. на Українському Цвинтарі св. Андрія у Бавнд Бруку. Н. Дж.

Вічна Йому Пам'ять!
Й. Ярема, секр.

АННА ОАЛАШ, членка УНС Відд. 147 Б-ва св. Михаїла в Аллентавн, Па., померла 12 березня 1978 на 81 р. життя. Нар. 1895 р. в Галичині, Україна; членкою УНС стала в 1924 р. Залишила в смутку сина Михайла і доньку Стефанію Сікорську. Похорон відбувся 16 березня 1978 р. на українському православному цвинтарі св. Марії у Вайтгол, Па.

Вічна Їй Пам'ять!
Іван Гуцайлюк, секр.

АНАСТАЗІЯ НИКОРЧУК, членка УНС Відд. 150 Т-ва ім. Михайла Грушевського в Піттсфілд, Масс., померла 30 березня 1978 на 80 р. життя. Нар. 1898 р. в Устя Б. Членкою УНС стала у 1941 р. Залишила у смутку мужа Афтодія, 4-ох синів і 3 дочки. Похорон відбувся 1 квітня 1978 р. на цвинтарі св. Йосафата в Піттсфілд.

Вічна Їй Пам'ять!
Волтер Ф. Гуска, секр.

ІВАН ТКАЧ, член УНС Відд. 14 Т-ва Чорноморська Січ в Нюарку, Н. Дж., помер 18 травня 1978 р. на 64 році життя. Нар. 18 січня 1915 р. в Натлей, Н. Дж. став членом УНС у 1960 р. Залишив у смутку батька, сестру і сина. Похорон відбувся 22 травня на цвинтарі Голивуд Меморіял Парк, в Юніон, Н. Дж.

Вічна Йому Пам'ять!
М. П. Отрок, секр.